MEMÒRIA I PODER

UNA PERSPECTIVA TRANSNACIONAL

1r Col·loqui internacional de l'Observatori Europeu de Memòries

MEMORIA Y PODER. UNA PERSPECTIVA TRANSNACIONAL
1r Coloquio internacional del Observatorio Europeo de Memorias

MEMORY AND POWER. A TRANSNATIONAL PERSPECTIVE
1st International symposium of the European Observatory on Memories

Barcelona · 6-8.05.2014

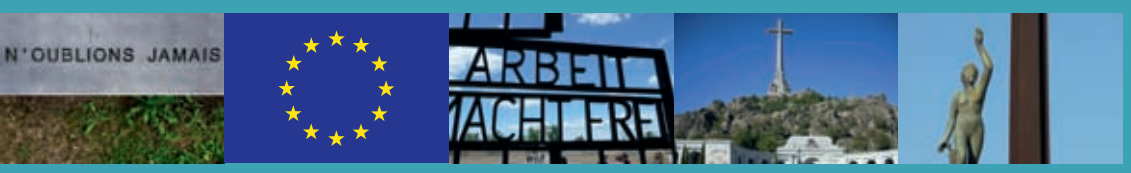

Consell científic / Consejo científico / *Scientific committee*:
Nancy Berthier; AzunCandina, Josep Fontana; Xavier López, Jordi Guixé; Elizabeth Jelin; Marie Claire Lavabre; Marta Marín Dòmine; Isabel Piper; Geneviève Erramuzpé; Thomas Lutz; Alessandro Portelli; Ricard Vinyes; Marcello Flores; Kristina Norman; Jon Reitan; Mirta Núñez; Georges Mink; David Bondia, Montserrat Duch, Martí Grau, Nicolas Marty.

Lloc del Col·loqui / Lugar del Coloquio / Venue of the Symposium
Edifici Històric de la UB (Pl. Universitat) · Gran Via de les Corts Catalanes, 585

L'assistència es gratuïta però cal formalitzar-ne la inscripció, enviant un correu electrònic abans del 5 de maig a: observatori.memories@ub.edu, indicant-hi nom i cognoms, telèfon de contacte, e-mail i la confirmació d'assitència a la visita guiada per espais de memòria de Sant Adrià del Besòs.

La asistencia es gratuita pero es necesario formalizar la inscripción, enviando un correo electrónico antes del 5 de mayo a: observatori.memories@ub.edu, indicando nombre y apellidos, teléfono de contacto, e-mail y la confirmación de asistencia a la visita guiada por espacios de memoria de Sant Adrià del Besòs.

Attendance is free but registration is required. Please send an email before May 5th to: observatori.memories@ub.edu, stating name, phone number, e-mail and if you want to take the Sant Adrià del Besòs' memory spaces tour.

Estudiants UB: Reconeixement d'1 crèdit ECTS*
(Control d'assistència)
*Crèdit susceptible de reconeixement per cada Facultat o Centre de la UB

FUNDACIÓ SOLIDARITAT UB · C. MELCIOR DE PALAU, 140
T. 93 403 55 38 · solidaritatub@ub.edu

El treball sobre la història i la memòria del segle xx ha experimentat en els darrers anys un creixent interès, tant en el camp acadèmic i científic com en l'àmbit de la societat civil. Així ho demostren els nombrosos projectes i iniciatives dutes a terme a Europa i a la resta del món. En aquest sentit, la Fundació Solidaritat UB i el Grup de Recerca Memòria i Societat de la Universitat de Barcelona presenten l'Observatori Europeu de Memòries, una eina per analitzar i comprendre els diferents processos històrics i memorials del nostre passat recent que té com a objectiu:

- Fomentar la recerca interdisciplinària i les activitats acadèmiques relatives a la construcció de la memòria pública.
- Contribuir a l'anàlisi i a la gestió de les polítiques de memòria.
- Incidir en el dret dels ciutadans a utilitzar i ressignificar el patrimoni memorial.

Amb aquest primer col·loqui, l'Observatori Europeu de Memòries proposa un debat sobre com els diferents poders —locals, regionals, nacionals i supranacionals— han gestionat la memòria pública, bé establint marcs de convivència i participació, bé instaurant imatges oficials del passat amb la voluntat de substituir les memòries diverses per una memòria administrativa en nom de l'equiparació.

L'Observatori i les institucions i entitats* europees que en formen part tenen la voluntat de generar una anàlisi transnacional, en xarxa, sobre els processos de construcció i gestió de la memòria pública, tot analitzant la creació i la implementació de projectes de diferents governs i la seva relació amb la producció cultural i les conjuntures polítiques.

6 DE MAIG

16.30 h · Reunió dels socis, investigadors i col·laboradors de l'**EUMO**.
Presentació de l'**Observatori Europeu de Memòries**
18.30 h · Inauguració del Col·loqui a càrrec de **Dídac Ramírez**, rector de la Universitat de Barcelona i **Josep Lluís Alay**, director de Patrimoni, Museus i Arxius de l'Ajuntament de Barcelona
19 h · Conferència inaugural a càrrec de **Josep Ramoneda**, filòsof i escriptor

7 DE MAIG

Ponències:
9.30 h · **Ricard Vinyes**, historiador i director del Grup de Recerca Memòria i Societat de la Universitat de Barcelona
10.15 h · **Claudia Wasserman**, historiadora. Universidade Federal do Rio Grande do Sul (Brasil)
11 h · Debat
11.20 h · Pausa-cafè
11.40 h · **1a Taula: Reptes sobre les polítiques de memòria al segle xxi, models transnacionals**

- **Marcello Flores**, historiador i director científic de l'Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione (Itàlia)
- **Thomas Lutz**, cap del Departament de Museus Memorials de la Fundació Topografia del Terror (Berlín, Alemanya)
- **Martí Grau**, historiador i politòleg (Parlament Europeu)

13.30 h · Debat
14 h · Pausa
15.30 h · **2a Taula: Alteritats memorials i debats en els conflictes europeus recents**

- **Adrian Kerr**, director del Museum of Free Derry (Irlanda del Nord)
- **Oksana Chelysheva**, periodista i membre del Finnish-Russian Citizens' Forum (Helsinki, Finlàndia)
- **Jonan Fernández**, secretari general de l'Àrea de Pau i Convivència del Govern basc (Euskadi)
- **Jazmina Mujezinovic**, presidenta de la Fundació Democràcia Local (Sarajevo, Bòsnia-Herzegovina)

17.30 h · Debat
18 h · Pausa
18.30 h · **Ponència: George Mink**, historiador del Col·legi d'Europa (Natolin, Polònia) i director de recerca del CNRS (París, França)
19 h · Debat
19.30 h · **Kristina Norman**, creadora plàstica i audiovisual (Tallin, Estònia)

8 DE MAIG

Ponències:
9.30 h · **Valentina Rozas**, arquitecta de la Universitat Diego Portales (Santiago de Chile)
10.15 h · **Caroline Silveira Bauer**, historiadora de la Universidade Federal de Pelotas (Brasil)
11 h · Debat
11.20 h · Pausa-cafè
11.40 h · **3a Taula: Poder i memòria a Europa. Projectes i mancances en les polítiques memorials nacionals i europees**

- **Jon Reitan**, historiador del Memorial Falstad - Centre pels Drets Humans (Noruega)
- **Jordi Guixé**, Observatori Europeu de Memòries
- **Amor Masovic**, diputat al Parlament de Bòsnia-Herzegovina, president de la Comissió per a Persones Desaparegudes, i de la International Association of Genocide Schoolars

14 h · Cloenda del Col·loqui a càrrec de **representants de la Comissió Europea, l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Solidaritat UB**
16.30 h · **Visita guiada pels espais de memòria de Sant Adrià del Besòs: refugi antiaeri, Museu de la Immigració de Catalunya, Central Tèrmica i Camp de la Bota**

* Fundació Solidaritat UB; Grup de Recerca Memòria i Societat de la Universitat de Barcelona; IC MEMO (International Committee of Memorial Museums for Remembrance); Museum of Free Derry; La Maison d'Izieu; Finnish-Russian Citizens' Forum; Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione; Stiftung Topographie des Terrors; Associació Conèixer Història; KZ-Gedenkstätte Mauthausen; The Museum of Occupations; Gedenkstätte Wewelsburg 1933-1945; Histagra-Universidad de Santiago de Compostela; Cátedra Memoria Historica del Siglo xx-Universidad Complutense de Madrid; CRHISM-Universitat de Perpinyà Via Domitia; ISOCAC-Universitat Rovira i Virgili; Centre de Recerca Polis-Universitat de Barcelona; Centre for Memory and Testimony Studies-Laurier University, Canada; CEFID - Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica (UAB).

El trabajo sobre la historia y la memoria del siglo xx ha experimentado en los últimos años un creciente interés, tanto en el campo académico y científico como en el ámbito de la sociedad civil. Así lo demuestran los numerosos proyectos e iniciativas llevadas a cabo en Europa y en el resto del mundo. En este sentido, la Fundación Solidaridad UB y el Grupo de Investigación Memoria y Sociedad de la Universidad de Barcelona presentan el Observatorio Europeo de Memorias, una herramienta para analizar y comprender los diferentes procesos históricos y memoriales de nuestro pasado reciente que tiene como objetivo:

- Fomentar la investigación interdisciplinaria y las actividades académicas relativas a la construcción de la memoria pública.
- Contribuir al análisis y la gestión de las políticas de memoria.
- Incidir en el derecho de los ciudadanos a utilizar y resignificar el patrimonio memorial.

Con este primer coloquio, el Observatorio Europeo de Memorias propone un debate sobre cómo los diferentes poderes —locales, regionales, nacionales y supranacionales— han gestionado la memoria pública, bien estableciendo marcos de convivencia y participación, bien instaurando imágenes oficiales del pasado con la voluntad de sustituir las memorias diversas por una memoria administrativa en nombre de la equiparación.

El Observatorio y las instituciones y entidades* europeas que forman parte de él tienen la voluntad de generar un análisis transnacional, en red, sobre los procesos de construcción y gestión de la memoria pública, analizando la creación y la implementación de proyectos de diferentes gobiernos, y su relación con la producción cultural y las coyunturas políticas.

6 DE MAYO

16.30 h · Reunión de los socios, investigadores i colaboradores del **EUMO**. Presentación del **Observatorio Europeo de Memorias**
18.30 h · Inauguración del Coloquio a cargo de **Dídac Ramírez**, rector de la Universidad de Barcelona y **Josep Lluís Alay**, director de Patrimonio, Museos y Archivos del Ayuntamiento de Barcelona
19 h · Conferencia inaugural a cargo de **Josep Ramoneda**, filósofo y escritor

7 DE MAYO

Ponencias:
9.30 h · **Ricard Vinyes**, historiador y director del Grupo de Investigación Memoria y Sociedad de la Universidad de Barcelona
10.15 h · **Claudia Wasserman**, historiadora. Universidade Federal do Rio Grande do Sul (Brasil)
11 h · Debate
11.20 h · Pausa-café
11.40 h · **1ª Mesa: Retos sobre las políticas de memoria en el siglo xxi, modelos transnacionales**

- **Marcello Flores**, historiador y director científico del Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione (Italia)
- **Thomas Lutz,** jefe del Departamento de Museos Memoriales de la Fundación Topografía del Terror (Berlín, Alemania)
- **Martí Grau**, historiador y politólogo (Parlamento Europeo)

13.30 h · Debate
14 h · Pausa
15.30 h · **2ª Mesa: Alteridades memoriales y debates en los conflictos europeos recientes**

- **Adrian Kerr,** director del Museum of Free Derry (Irlanda del Norte)
- **Oksana Chelysheva,** periodista y miembro del Finnish-Russian Citizens' Forum (Helsinki, Finlandia)
- **Jonan Fernández**, secretario general del Área de Paz y Convivencia del Gobierno vasco (Euskadi)
- **Jazmina Mujezinovic**, presidenta de la Fundación Democracia Local (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina)

17.30 h · Debate
18 h · Pausa
18.30 h · **Ponencia: George Mink**, historiador del Colegio de Europa (Natolin, Polonia) y director de investigación del CNRS (París, Francia)
19 h · Debate
19.30 h · **Kristina Norman**, creadora plástica y audiovisual (Tallin, Estonia)

8 DE MAYO

Ponencias:
9.30 h · **Valentina Rozas**, arquitecta de la Universidad Diego Portales (Santiago de Chile)
10.15 h · **Caroline Silveira Bauer,** historiadora de la Universidad Federal de Pelotas (Brasil)
11 h · Debate
11.20 h · Pausa-café
11.40 h · **3ª Mesa: Poder y memoria en Europa. Proyectos y carencias en las políticas memoriales nacionales y europeas**

- **Jon Reitan**, historiador del Memorial de Falstad - Centro por los Derechos Humanos (Noruega)
- **Jordi Guixé**, Observatorio Europeo de Memorias
- **Amor Masovic**, diputado del Parlamento de Bosnia-Herzegovina, presidente de la Comisión de Personas Desaparecidas, y de la International Association of Genocide Schoolars

14 h · Clausura del coloquio a cargo de **representantes de la Comisión Europea, el Ayuntamiento de Barcelona y la Fundación Solidaridad UB**
16.30 h · **Visita guiada por espacios de memoria de Sant Adrià del Besòs: refugio antiaereo, Museo de la Inmigración de Cataluña, Central Térmica y Campo de la Bota**

* Fundació Solidaritat UB; Grup de Recerca Memòria i Societat de la Universitat de Barcelona; IC MEMO (International Committee of Memorial Museums for Remembrance); Museum of Free Derry; La Maison d'Izieu; Finnish-Russian Citizens' Forum; Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione; Stiftung Topographie des Terrors; Associació Conèixer Història; KZ-Gedenkstätte Mauthausen; The Museum of Occupations; Gedenkstätte Wewelsburg 1933-1945; Histagra-Universidad de Santiago de Compostela; Cátedra Memoria Historica del Siglo xx-Universidad Complutense de Madrid; CRHISM-Universitat de Perpinyà Via Domitia; ISOCAC-Universitat Rovira i Virgili; Centre de Recerca Polis-Universitat de Barcelona; Centre for Memory and Testimony Studies-Laurier University, Canada; CEFID - Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica (UAB).

Work on the history and memory of the twentieth century has experienced a growing interest in recent years in both the academic and scientific field and within the civil society movements, as shown by the numerous projects and initiatives undertaken in Europe and the rest of the world. In this sense, the UB Solidarity Foundation and the Research Group Memory and Society from the University of Barcelona present the European Observatory on Memories, a tool to analyze and understand the different historical and memorial processes of our recent past which aims to:

- Promote interdisciplinary research and academic activities related to the construction of public memory.
- Contribute to the analysis and management of the politics of memory .
- Influence in the right of the citizens to use and interpret the memorial heritage.

With this first symposium, the European Observatory on Memories proposes a discussion on how the different powers -local, regional, national and supranational- managed the public memory, either establishing frameworks of coexistence and participation, or by establishing official images of the past intended to replace the various memories by an official memory on behalf of the equalization.

The Observatory and the European institutions and entities* forming part of it, want to create a transnational analysis network, on the processes of construction and management of public memory, analyzing the creation and implementation of projects of different governments and their relationship to cultural production and the political situation.

MAY 6th

4.30 pm · Meeting of **EUMO** members, researchers and collaborators. Presentation of the **European Observatory on Memories**
6.30 pm · Opening of the symposium by **Dídac Ramírez**, Rector of the University of Barcelona and **Josep Lluís Alay**, Director of the Ajuntament de Barcelona's Heritage, Museums and Archives department
7.00 pm · Inaugural speech by **Josep Ramoneda**, philosopher and writer

MAY 7th

Presentations:
9.30 am · **Ricard Vinyes,** historian and director of the Memory and Society Research group, University of Barcelona
10.15 am · **Claudia Wasserman,** historian. Universidade Federal do Rio Grande do Sul (Brazil)
11 am · Debate
11.20 am · Coffee break
11.40 am · **1st Round table: Challenges on the politics of memory in the XXIst Century, transnational models**

- **Marcello Flores**, historian and scientific director of the Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione (Italy)
- **Thomas Lutz**, head of the Memorial Museums Department of the Topograpy of Terror Foundation (Berlin, Germany)
- **Martí Grau**, historian and political scientist (European Parliament)

1.30 pm · Debate
2 pm · Break
3.30 pm · **2nd Round table: Memorial otherness and debates in recent European conflicts**

- **Adrian Kerr**, manager of the Museum of Free Derry (Northern Ireland)
- **Oksana Chelysheva**, journalist and member of the Finnish-Russian Citizens' Forum (Helsinki, Finlandia)
- **Jonan Fernández**, General Secretary of the Peace and Coexistence Department of the Basque Government (Basque Country)
- **Jazmina Mujezinovic**, president of the Local Democracy Foundation (Sarajevo, Bosnia-Herzegovina)

5.30 pm · Debate
6 pm · Break
6.30 pm · **Presentation: George Mink**. Historian of the College of Europe (Natolin, Poland) and director of research at CNRS (Paris, France)
7 pm · Debate
7.30 pm · **Kristina Norman**. Artist and audiovisual creative (Tallinn, Estonia)

MAY 8th

Presentations:
9.30 am · **Valentina Rozas**. Architect from the Diego Portales University (Santiago de Chile)
10.15 am · **Caroline Silveira Bauer.** Historian, Universidade Federal de Pelotas (Brazil)
11 am · Debate
11.20 am · Coffee break
11.40 am · **3rd Round table: Power and Memory in Europe. Projects and gaps in national and European memorial policies**

- **Jon Reitan**. Historian, Falstad Centre - Norwegian Memorial and Human Rights Centre (Norway)
- **Jordi Guixé**. European Observatory on Memories
- **Amor Masovic**. Member of Parliament of Bosnia-Herzegovina, chairman of the Committee on Missing Persons and the International Association of Genocide Schoolars

2.00 pm · Closing of the symposium by **representatives of the European Commission, the City of Barcelona council and the UB Solidarity Foundation**.
4.30 pm · **Guided visit at memory spaces in Sant Adrià del Besòs: air raid shelter, Immigration Museum of Catalonia, former power plant and Camp de la Bota site**

* Fundació Solidaritat UB; Grup de Recerca Memòria i Societat de la Universitat de Barcelona; IC MEMO (International Committee of Memorial Museums for Remembrance); Museum of Free Derry; La Maison d'Izieu; Finnish-Russian Citizens' Forum; Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione; Stiftung Topographie des Terrors; Associació Conèixer Història; KZ-Gedenkstätte Mauthausen; The Museum of Occupations; Gedenkstätte Wewelsburg 1933-1945; Histagra-Universidad de Santiago de Compostela; Cátedra Memoria Historica del Siglo xx-Universidad Complutense de Madrid; CRHISM-Universitat de Perpinyà Via Domitia; ISOCAC-Universitat Rovira i Virgili; Centre de Recerca Polis-Universitat de Barcelona; Centre for Memory and Testimony Studies-Laurier University, Canada; CEFID - Centre d'Estudis sobre les Èpoques Franquista i Democràtica (UAB).